

**Положення
Рогатинської спеціальної школи
Івано-Франківської обласної ради
про запобігання та протидію насильства
та жорстокого поводження з дітьми**

1. Це Положення про запобігання та протидію насильства та жорстокого поводження з дітьми (далі - Положення) спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми, створення у Рогатинській спеціальній школі Івано-Франківської обласної ради середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження з дітьми у школі, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

2. Це Положення розроблене на основі Програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою КМУ від 04.06.2025 №658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»

3. Суб'єктами виконання Положення є директор, всі працівники школи, Комісія з протидії булінгу, Психологічна служба школи.

4. Працівники закладу освіти повинні бути ознайомлені з Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми та інформацією про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорстокого поводження з дитиною.

5. Працівники школи повинні проходити обов'язкові навчання з питань захисту прав дитини.

6. У Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному в [Сімейному кодексі України](#), Законах України [“Про охорону дитинства”](#), [“Про запобігання та протидію домашньому насильству”](#), інших нормативно-правових актах.

7. Завданнями Положення є:

запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

формування у працівників школи відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;

забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

8. З метою унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми школою повинно бути забезпечено впровадження таких основних заходів:

8.1. Заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;

оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми у школі (далі - повідомлення);

8.2. Заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників школи, які контактують з дітьми;

організація інформаційних сесій для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);

залучення батьків, інших законних представників дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів);

8.3. Заходи з моніторингу та оцінки виконання Положення:

регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);

збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей (за формою, що додається), батьків, працівників школи);

аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню);

8.4. Заходи з інформування (розміщення у доступних місцях для дітей та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення).

9. Директор школи:

9.1. Затверджує Положення про запобігання та протидію насильству та жорсткому поведженню з дітьми з урахуванням Типової програми,

9.2. Є відповідальним за його реалізацію,

9.3. Забезпечує його оприлюднення,

9.4. Забезпечує ознайомлення з ним своїх працівників,

9.5. Здійснює контроль за виконанням Положення.

9.6. Забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників школи із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорсткому поведженню з дітьми до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи працівника;

9.7. Скликає комісію з розгляду випадків булінгу для розгляду усних та письмових повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;

9.8. невідкладно повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорсткого поведження з дитиною;

9.9. сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поведження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорсткого поведження, відповідної програми для таких осіб;

9.10. забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників школи з питань запобігання насильству та жорсткому поведженню з дітьми;

9.11. взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорсткого поведження з дітьми.

10. **Працівники школи** у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поведження з дитиною зобов'язані:

10.1. Вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поведження з дитиною;

10.2. Надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до Комісії з розгляду випадків булінгу;

10.3. Повідомити директору школи та одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поведження, та дитини, яка постраждала від насильства або жорстокого поведження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поведження з дитиною.

11. Комісія з розгляду випадків булінгу повинна забезпечити функціонування механізму подання повідомлень, який передбачатиме:

Інформування дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників школи про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поведження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;

забезпечення функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення.

У разі потреби директор школи може визначати відповідальну особу для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поведження з дітьми, яка реєструватиме повідомлення, що надійшло, в журналі безпеки (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду.

Комісія з розгляду випадків булінгу розглядає повідомлення протягом однієї доби з дня його надходження.

У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поведження з дитиною директор школи невідкладно у строк, що **не перевищує однієї доби**, повідомляє про це **батькам або іншим законним представникам дитини** (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поведження,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779).

12. Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми, директор проводить опитування, яке включає запитання ситуаційного характеру щодо насильства або жорстокого поводження із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження.

13. Психологічною службою школи повинні бути розроблені та/або поширені **інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми шляхом:**

розміщення на інформаційних стендах у приміщенні школи, розповсюдження серед працівників, дітей, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок);

надсилання через батьківські, учнівські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті школи та його сторінках у соціальних мережах;

проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дитини.

14. **Психологічна служба** забезпечує інформування працівників з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми (далі - інформування), що передбачає такі напрями (теми):

розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства;

методи профілактики булінгу серед дітей;

використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;

надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;

порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності;

дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства;

алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

Інформування здійснюється шляхом:

проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;

проведення ігор та рольових вправ, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав;

впровадження занять з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;

співпраці з психологами та соціальними працівниками для проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;

організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);

використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознак та форм насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої школою, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

Для проведення інформування дітей, батьків або інших законних представників дітей, працівників школи можуть залучатися експерти, фахівці, зокрема представники органів місцевого самоврядування, структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, служб у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, надавачів соціальних послуг, закладів вищої освіти, а також психологи, соціальні педагоги, фахівці в галузі права, представники громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій.

15. З метою унеможливлення насильства або жорстокого поводження з дітьми директор школи забезпечує виявлення поведінки дітей, працівників школи, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження.

Недопустимою вважається поведінка, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення.

Індикаторами, які можуть вказувати на потенційні ризики спричинення насильства та жорстокого поводження з дітьми, є використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей, застосування покарань до дитини, а також інші індикатори.

16. З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною працівники школи повинні не допускати **фізичного контакту** з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.

У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

17. Унеможливлення насильства та жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Якщо за результатами розгляду повідомлення:

виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження з дитиною, Комісія з розгляду випадків булінгу аналізує причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;

не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною, інформація, викладена в повідомленні, аналізується Психологічною службою на предмет наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

Діяльність щодо виявлення та аналізу ризиків провадиться Психологічною службою із залученням сторін, зокрема дітей.

18. Про невиконання, неналежне виконання Комісією з розгляду випадків булінгу повноважень щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми може бути повідомлено уповноваженій особі (координатору) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.